

כּוּן הַמַּפְקֵד

לימוד לקראת חנוכה שערך אלעד גלבר

שלום ילדים וילדות,

- האם האיש שבתמונה נראה לכם גיבור? מדוע החלטתם מה שהחלטתם? אז מי הוא האיש שבתמונה – זהו יצחק שדה. יצחק שדה היה ממייסדי הפלמ"ח ומפקדו, ולאחר מכן ממייסדי צה"ל בראשית המדינה והיה מפקד מאוד חשוב בדרגת אלוף בצה"ל.

אז מה אתם אומרים, הוא גיבור?

בואו נראה מה יש ליצחק שדה לומר לנו על גבורה.

הגבורה אינה מושג צבאי,

כל מקום שאתה מוצר בו הקרבה, גם גבורה תמצא שם:

אדם ההולך לערוך תצפיות מטאורולוגיות על אי בודד, באזור של חשכה ושלגים, גיבור הוא ודרכו קשה פי כמה מדרכו של איש היוצא להסתכנות חד-פעמית. הרופא העובד במחקר מסוכן ועושה את גופו עצמו שפן ניסיונות גיבור הוא.

וגיבור הוא גם המתיישב החלוץ, גם איש הרוח החי למען רעיונו ומפעל חייו. הגבורה האמיתית מתגלה גם ביום יום.

אנו רגילים לייחס את מושג הגבורה לצבאיות, מסיבה מובנה [מובנת]: מהלוחם נדרשת הסכמה למפרע [מראש] להקרבה מקסימלית [הגבוהה ביותר], לקורבן חיים. אך אין זו הדרך היחידה [...]

לא הפחדנות היא הפוכה של הגבורה אלא האנוכיות. האיש שהאנוכי יכול להיות מאיץ, אך גיבור לא יהיה [...] הגבורה היא קודם כל מידה מוסרית.

יכולים יחידים, אם מעטים ואם רבים, להתאחד לשם מטרת אנוכיות, בלתי מוסריות, והיחידים הללו אפשר שיהיו נטולים כל תחושה של פחד; אבל שכינת [רוח] הגבורה לא תשרה עליהם,

לב לדעת

ידע מצמיח תנוף

- יצחק שדה מביא שלוש דוגמאות לגיבורים. מהן הדוגמאות?
- הוסיפו עוד דוגמא אחת לגבורה שמתאימה לדבריו של יצחק שדה.

יש הקוראים לחנוכה חג הגבורה.

כשהייתי בגן למדתי את הדיקלום הזה-

המכבים הגיבורים ניצחו את כל היוונים ואמרו להם כך- באמת אתם רבים ואנחנו מעטים אבל ה' תמיד עוזר ליהודים.

- מי בשיר הוא הגיבור?

בחנוכה אנו מוסיפים תפילת על הניסים בתפילת עמידה וברכת המזון. בתוכה כתוב-

- בימי מתתיהו בן יוחנן בהן גדול חשמונאי ובניו בשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל לשבחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם. רבת את ריבם. דנת את דינם. נקמת את נקמתם. מסרת גבורים ביד חלשים. ורבים ביד מעטים ורשעים ביד צדיקים. וטמאים ביד טהורים. וזדים ביד עוסקי תורתך.
- מי בתפילה הוא הגיבור ומי החלש?

אז מי באמת היה גיבור בחנוכה?

נקרא את הנאום של יהודה המכבי לחייליו לפני המלחמה ברומאים. חיילי יהודה ראו את הצבא הרב של היוונים והתמלאו פחד. הם אמרו ליהודה כי מול צבא כל כך גדול הם יפסידו.

החיילים גם סיפרו ליהודה שהם רעבים וצמאים מאוד. יהודה ענה להם-

היד ה' תקצר לתת רבים ביד מעטים, ואם יש מעצור לו להושיע ברב או במעט. (יט) הן לה' התשועה, ורוב חיל לא ימלט. (כ) הם בוטחים על המונם ועל רוב חילם להשמידנו עם נשינו וטפנו ולבז את שללינו. (כא) ואנחנו נעמוד על נפשנו להילחם בעד חיינו ותורתנו. (כב) לכן אל תיראון ואל תעצרון מפניהם, כי השמד ישמידם ה' לעינינו.

לב לדעת

ידע מצמיח תנוף

- במה בוטח יהודה שיעזור לצבאו לנצח?
 - על מה בוטחים היוונים שינצחו?
 - איזה סיבות מזכיר יהודה שבגללן הוא יוצא למלחמה?
 - האם סיבות אלו מתאימות לגבורה שעליה דיבר יצחק שדה?
-
- במה אנחנו גיבורים?
 - יש פעמים שגם אנחנו מתחברים לאותה גבורה עליה דיברנו, נסו להיזכר במקרה כזה. וכתבו אותו.
 - נסו לחשוב על פעמים שהייתם רוצים להיות גיבורים. מה יכול לעזור לכם לממש רצון זה?